

ΠΤΥΧΕΣ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Αβύθιστο πένθος

ΕΡΣΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ανθρωπος στη θάλασσα
 εκδ. Πατάκη, σελ. 64

Η Ερση Σωτηροπούλου απευθύνει ένα ποίημα στη νεκρή μητέρα της. Η μεταθανάτια, εξορισμού μονοφωνική, συνομιλία εγκιβωτίζει σπαράγματα μνήμης τόσο της κόρης όσο και της μητέρας. «Θυμάσαι», επαναλαμβάνει η πρώτη, πρόσταγμα και μαζί παράκληση, παρασύροντας τη νεκρή σε έναν μνημονικό παραδαρμό. Οι φράσεις, θραύσματα μιας κερματισμένης αφήγησης, αποδύονται σε ένα δύσκολο πλυσίασμα, στην παροδική αναίρεση της απουσίας. Η αφηγήτρια διακρίνει τη μητέρα της να βγαίνει από το δωμάτιο της αρρώστιας της, τραβώντας πίσω της την πόρτα, χωρίς να την κλείνει. Μέσα από το άνοιγμα διαχέονται οι λέξεις του ποιήματος, νεύματα αποχαιρετισμού, συγκώρεσης και μετάνοιας.

Στο εξώφυλλο, μια θάλασσα σκεπάζει παγόβουνα. Ο θάνατος έχει φέρει τα πάνω κάτω. Η ανεστραμμένη εικόνα μαρτυρεί μια κοσμογονική διασάλευση, τον μη αναστρέψιμο χαμό. Ο τίτλος βροντά καταμεσής της εικόνας σαν

σήμα κινδύνου, ένας συναγεραμμός που δονεί αδιάκοπα τις σελίδες: «Ανθρωπος στη θάλασσα». Εκκωφαντικό το διαφυγόν θαυμαστικό. Κάποιος κινδυνεύει, βυθίζεται. Δεν πρέπει ούτε στιγμή να χαθεί από τα μάτια μας. Στον βυθό ποντίζει τις φράσεις της, ίδιες τεταμένα βλέμματα, η Σωτηροπούλου αναζητώντας τη ναυαγό, ένα πρόσωπο παραδομένο στα κύματα, που απειλεί να πνίξει και την ίδια. «Θέλω να φύγω / Πνίγομαι / Μου ρουφάει τη ζωή». Στην επιφάνεια του χαρτιού οι λέξεις αναδύονται στεγνές, σωσμένες από τον θάνατο, στραγγισμένες από τον πόνο της κατάδυσης. Η γραφή λογοκρίνει δεξιοτεχνικά το συναίσθημα.

Η Σωτηροπούλου αφηγείται την απώλεια αφαιρετικά, αφαιρώντας από τον λόγο ώστε να προκρίνει την ένταση του ανεπίπτου. Η αμφίπλευρη μνήμη, η πείσμων

μνήμη της κόρης και η προϊύουσα λήθη της μητέρας, σκορπίζεται σε ολιγόστιχα στιγμιότυπα τα οποία με την αλληλοδιαδοχή τους δημιουργούν την εντύπωση μιας αντιδικίας που έμεινε ημιτέλης. Υπάρχει θυμός: «Στόμα με στόμα / Μου πίνεις τη ζωή». Υπάρχει

μεταμέλεια: «Αυτό που σου πήρα / Αν μπορούσα να σου το δώσω πίσω». Υπάρχει όμως και η ανταπάντηση από την αντίπερα όχθη: «Ηλίθιο πλάσμα. Ποιος σου ζήτησε να με συγκωρήσεις;».

«Ζήσε». «Γράψε». Η αναμέτρηση με τη μητέρα που βυθίζεται μετατρέπεται σε δι-
 απάλν με τη γλώσσα που αντιστέκεται. Η Σωτηροπούλου διατρέχει τα στάδια του αποχωρισμού αλλάζοντας αφηγηματικά πρόσωπα και μορφές αφήγησης. Η κόρη μοιράζεται κάποτε το πρώτο πρόσωπο με έναν εραστή της, ενώ το δεύτερο πρόσωπο παρεισφρέει

στο ποίημα άλλοτε σε μια μάταιη απόπειρα διαλόγου και άλλοτε σαν μεταθανάτια απόκριση. Από την άλλη, η μνημονική αντιπαράθεση εμβολίζεται από ένα αλεξικό ημερολόγιο ασθένειας, στοιχειοθετημένο αποκλειστικά από δοσολογίες φαρμάκων, ενόσω στο χαρτί κατακρημνίζεται ένα αλφαβητάρι, οι λέξεις του οποίου αρχίζουν όλες από το γράμμα «μ». «Μανία μαχαίρι μέδουσα / μαμά». Μόνη παραφωνία σε αυτό το μονόγραμμα που ψηφά την αλφαβήτα, το γράμμα «κ», «κλάψε».

Στην τελευταία σελίδα, η εικόνα του εξωφύλλου μοιάζει να επανέρχεται στην κανονική της ισορροπία, αλλά κατά την αναστροφή της σαν να την τρεμίζει μια ενδοτατη εμβοή, ένα οδυνηρό ρίγος. Το παγόβουνο ραγίζει και σπάει, κατακυλά στη θάλασσα. «Ένα τρίξιμο αόρατων κρυστάλλων / Από ανθύλλια παγετού που ξεκολλάνε». Το τρίξιμο γίνεται βόμβος. Η Σωτηροπούλου αρνούμενη τον θρήνο του πένθους κατακτά την αισθητική δωρικότητα, προσδίδοντας στη γραφή της τη διάφεγγη όψη κρυστάλλου, κοφτερού σαν μαχαίρι, με την κόψη μαμάς.

